

Motion till riksdagen 2025/26:1224

av Johan Andersson m.fl. (S)

Avskaffande av nystartsjobben

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa den subventionerade anställningsformen nystartsjobb och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Dagens arbetsmarknad präglas av massarbetslöshet och kompetensbrist – nästan 10 procent av arbetskraften står idag utan arbete. Inflation och en orolig omvärld i kombination med en politisk passivitet har förstärkt problemet, men faktum är att Sverige har haft ökande arbetslöshet ända sedan 90-talskrisen. En oacceptabelt hög arbetslöshet har blivit det nya normala och gruppen med störst utmaningar är de som saknar gymnasial utbildning, varav många också är utrikesfödda.

Arbetsmarknadens parter har därför tagit ansvar och tillsammans förhandlat fram den subventionerade anställningsformen etableringsjobb – en insats som är tänkt att bidra till etablering men också kompetenshöjande insatser för människor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Utformningen med partsinflytande är en garant för att insatsen inte i för stor utsträckning ska störa funktionssättet på svensk arbetsmarknad.

Att insatsen, snart två år efter införandet, inte har nått några volymer har skyllts på en komplex konstruktion, men faktum är att det är en annan insats, nystartsjobben, som står i vägen.

Nystartsjobben ställer i princip inga krav på arbetsgivare och insatsen kommer utan krav på några kompetenshöjande insatser till den anställde eller yttrande från arbetsmarknadens parter. Det är negativt för individen som ofta återgår till arbetslöshet efter insatsen, men också för företagen som får mindre produktiva arbetstagare.

Riksrevisionen, Utbetalningsmyndigheten och Delegationen mot arbetslivskriminalitet har dessutom i upprepade granskningar kunnat konstatera att fusket med nystartsjobb är mycket omfattande och inbegriper olika former av arbetslivskriminalitet. Tidigare utvärderingar har visat att så många som sju av tio nystartsjobb är så kallade undanträngda jobb, det vill säga att de hade skapats även utan subventionen.

Riksrevisionen beskriver nystartsjobben som ineffektiva och konstaterar att de utgör ”en av statens mest riskfyllda ersättningar”.

Problemet är alltså inte att etableringsjobben är för krångliga utan att nystartsjobben i praktiken är näst intill oreglerade. Utan denna form av osund konkurrens kommer etableringsjobb vara ett bra alternativ – för arbetsgivare och arbetstagare. En mer kvalitativ insats kommer förbättra såväl den enskildes möjligheter till en reguljär anställning och trygg etablering som arbetsgivarnas kompetensförsörjning.

Johan Andersson (S)

Zara Leghissa (S)

Mirja Räihä (S)

Agneta Nilsson (S)

Jennie Nilsson (S)

Marcus Andersson (S)

Caroline Helmersson Olsson (S)

Jessica Rodén (S)

Rose-Marie Carlsson (S)

Marianne Fundahn (S)

Inga-Lill Sjöblom (S)